Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK VŠEOBECNÉHO SÚDU (šiesta komora)

z 27. septembra 2012*

„Hospodárska súťaž — Kartely — Holandský trh s bitúmenom určeným na výstavbu ciest — Rozhodnutie, ktorým sa konštatuje porušenie článku 81 ES — Pripísateľnosť protiprávneho správania — Pokuty — Spolupráca počas správneho konania — Významná pridaná hodnota — Rovnosť zaobchádzania“

Vo veci T-347/06,

Nynäs Petroleum AB, so sídlom v Štokholme (Švédsko),

Nynas Belgium AB, so sídlom v Štokholme,

v zastúpení: A. Howard, barrister, M. Dean a D. McGowan, solicitors,

žalobkyne,

proti

Európskej komisii, v zastúpení: F. Castillo de la Torre, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci L. Gyselen, advokát,

žalovanej,

ktorej predmetom je v prvom rade návrh na zrušenie rozhodnutia Komisie K(2006) 4090 v konečnom znení z 13. septembra 2006 o konaní podľa článku 81 [ES] [vec COMP/F/38.456 – Bitúmen (Holandsko)] a subsidiárne návrh na zníženie pokuty uloženej žalobkyniam uvedeným rozhodnutím,

VŠEOBECNÝ SÚD (šiesta komora),

v zložení: predseda M. Jaeger, sudcovia N. Wahl a S. Soldevila Fragoso (spravodajca),

tajomník: N. Rosner, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 15. júna 2011,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: angličtina.

Rozsudok

Skutkové okolnosti

1 Predmetom činnosti skupiny Nynas je predovšetkým výroba a uvádzanie bitúmenu a nafténových olejov na trh. Nynäs Petroleum AB (ďalej len „Nynäs AB“), materská spoločnosť skupiny Nynas, so sídlom vo Švédsku uskutočňovala svoje činnosti v oblasti bitúmenu v rámci kontinentálnej Európy prostredníctvom belgickej spoločnosti Nynas NV/SA (ďalej len „Nynas NV“), ktorej bola 100 % vlastníčkou a ktorá vyrábala bitúmen v rafinérii nachádzajúcej sa v Antverpách (Belgicko), a časť tohto bitúmenu uvádzala na trh v Holandsku. Činnosti Nynas NV týkajúce sa uvádzania bitúmenu na trh v Európe boli 14. februára 2003 prenesené na Nynas Belgium AB (ďalej len „Nynas Belgium“), švédsku dcérsku spoločnosť, ktorej 100 % vlastníčkou je Nynäs AB. Dňa 31. decembra 2007 boli aktíva spoločnosti Nynas Belgium prevedené na Nynas NV, avšak Nynas Belgium naďalej vlastní 99,99 % akcií Nynas NV.

2 Listom z 20. júna 2002 informovala British Petroleum (ďalej len „BP“) Komisiu Európskych spoločenstiev o údajnej existencii kartelu na holandskom trhu s bitúmenom určeným na výstavbu ciest a požiadala o oslobodenie od pokút na základe oznámenia Komisie o oslobodení od pokút a znížení pokút v prípadoch kartelov (Ú. v. ES C 45, 2002, s. 3; Mim. vyd. 08/002, s. 155, ďalej len „oznámenie o spolupráci“).

3 Komisia vykonala 1. a 2. októbra 2002 neohlásené kontroly najmä v priestoroch spoločnosti Nynas NV v Belgicku. Komisia zaslala viacerým spoločnostiam žiadosti o informácie, pričom spoločnosti Nynas NV zaslala takúto žiadosť 30. júna 2003. Keďže Nynas Belgium informovala Komisiu, že od spoločnosti Nynas NV prevzala činnosť v oblasti bitúmenu, Komisia jej 23. júla 2003 zaslala novú žiadosť o informácie, na ktorú odpovedala 2. októbra 2003. Komisia zaslala 10. februára 2004 novú žiadosť o informácie, na ktorú Nynäs AB odpovedala 25. marca 2004, a poslednú žiadosť zaslala 5. apríla 2004, na ktorú spoločnosť Nynas Belgium tentoraz odpovedala 22. mája 2004, pričom túto odpoveď doplnila 19. októbra 2004.

4 Dňa 18. októbra 2004 začala Komisia konanie a prijala oznámenie o výhradách, ktoré zaslala 19. októbra 2004 viacerým spoločnostiam vrátane žalobkýň, Nynäs AB a Nynas Belgium. Žalobkyne na toto oznámenie o výhradách odpovedali samostatne 24. mája 2005.

5 V nadväznosti na vypočúvanie dotknutých spoločností 15. a 16. júna 2005 predložili žalobkyne spresnenia k svojim vyhláseniam v súvislosti so spoločnosťou ExxonMobil – dodávateľom bitúmenu, ktorému Komisia neuložila sankciu –, ktoré boli použité v oznámení o výhradách a spochybnené viacerými účastníkmi vypočúvania. Tieto spresnenia boli oznámené všetkým účastníkom vypočúvania, pričom vyvolali viaceré reakcie.

6 Komisia prijala 13. septembra 2006 rozhodnutie K(2006) 4090 v konečnom znení o konaní podľa článku 81 [ES] [vec COMP/F/38.456 – Bitúmen (Holandsko)] (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“), ktorého zhrnutie bolo uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie* z 28. júla 2007 (Ú. v. EÚ L 196, s. 40) a ktoré bolo žalobkyniam oznámené 26. septembra 2006.

7 Komisia v napadnutom rozhodnutí uviedla, že spoločnosti, ktorým je toto rozhodnutie určené, sa zúčastnili na jedinom a pokračujúcom porušení článku 81 ES, ktoré spočívalo v tom, že v predmetných obdobiach pravidelne spoločne stanovovali brutto cenu na predaj a nákup cestného bitúmenu v Holandsku, jednotnú zľavu z brutto ceny pre staviteľov ciest zúčastnených na karteli a menšiu maximálnu zľavu z brutto ceny pre ďalších staviteľov ciest.

8 Žalobkyne boli uznané za spoluzodpovedné za porušenie v období od 1. apríla 1994 do 15. apríla 2002 a bola im spoločne a nerozdielne uložená pokuta vo výške 13,5 milióna eur.

9 Pokiaľ ide o výpočet výšky pokút, Komisia posúdila porušenie vzhľadom na jeho povahu ako veľmi závažné, aj keď bol relevantný geografický trh obmedzený (odôvodnenie 316 napadnutého rozhodnutia).

10 Na účely zohľadnenia osobitného významu protiprávneho konania každého podniku zúčastneného na karteli a jeho skutočného dopadu na hospodársku súťaž Komisia dotknuté podniky rozlíšila podľa ich relatívneho významu na relevantnom trhu určeného ich trhovými podielmi a rozdelila ich do šiestich kategórií.

11 Na základe týchto údajov Komisia stanovila v prípade žalobkýň východiskovú sumu na 7,5 milióna eur (odôvodnenie 322 napadnutého rozhodnutia).

12 Pokiaľ ide o dĺžku trvania porušenia, Komisia prijala názor, že žalobkyne sa dopustili dlhodobého porušenia, keďže trvalo viac ako päť rokov, a dospela k celkovej dĺžke trvania osem rokov, teda od 1. apríla 1994 do 15. apríla 2002, v dôsledku čoho zvýšila východiskovú sumu o 80 % (odôvodnenie 326 napadnutého rozhodnutia). Základná suma pokuty určená na základe závažnosti a dĺžky trvania porušenia tak bola v prípade žalobkýň stanovená na 13,5 milióna eur (odôvodnenie 335 napadnutého rozhodnutia).

13 Komisia vo vzťahu k žalobkyniam neuplatnila nijaké priťažujúce okolnosti. Ďalej sa domnievala, že nemohla byť uplatnená nijaká poľahčujúca okolnosť, keďže prípadnú existenciu tretej úrovne činnosti kartelu, z ktorej bol podnik Nynas (ďalej len „Nynas“) vylúčený, v tejto súvislosti nemožno zohľadniť (odôvodnenie 354 napadnutého rozhodnutia). Napokon zamietla žiadosť žalobkýň o posúdenie ich účinnej spolupráce, konkrétne odpovedí na žiadosti o informácie, uznanie skutkov a vykonanie s tým súvisiacej sankčnej a preventívnej politiky, ako poľahčujúcej okolnosti (odôvodnenia 367 až 371 napadnutého rozhodnutia).

14 Komisia neuplatnila oznámenie o spolupráci z roku 2002, keďže sa domnievala, že informácie, ktoré žalobkyne poskytli, nemali významnú pridanú hodnotu (odôvodnenia 389 až 393 napadnutého rozhodnutia).

Konanie a návrhy účastníkov konania

15 Žalobkyne návrhom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 4. decembra 2006 podali žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.

16 Na základe správy sudcu spravodajcu Všeobecný súd (šiesta komora) rozhodol o otvorení ústnej časti konania a v rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania stanovených v článku 64 svojho rokovacieho poriadku položil účastníkom konania písomné otázky. Účastníci konania na tieto otázky odpovedali v stanovenej lehote.

17 Prednesy účastníkov konania a ich odpovede na otázky, ktoré im Všeobecný súd položil, boli vypočuté na pojednávaní 15. júna 2011.

18 Z dôvodu prekážky v pojednávaní u člena šiestej komory doplnil komoru na základe článku 32 ods. 3 rokovacieho poriadku predseda Všeobecného súdu.

19 Uznesením z 18. novembra 2011 Všeobecný súd (šiesta komora) v novom zložení opätovne otvoril ústnu časť konania a účastníkom konania oznámil, že budú vypočutí na novom pojednávaní.

20 Komisia listom z 25. novembra 2011 a žalobkyne listom z 28. novembra 2011 informovali Všeobecný súd, že sa vzdávajú opätovného vypočutia.

21 V dôsledku toho predseda Všeobecného súdu rozhodol o skončení ústnej časti konania.

22 Žalobkyne navrhujú, aby Všeobecný súd:

— zrušil článok 1 napadnutého rozhodnutia v rozsahu, v akom spoločnosti Nynäs AB pripisuje spoločnú a nerozdielnu zodpovednosť za porušenie,

— zrušil článok 2 napadnutého rozhodnutia v rozsahu, v akom im ukladá pokutu vo výške 13,5 milióna eur, alebo subsidiárne primerane znížil výšku tejto pokuty,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

23 Komisia navrhuje, aby Všeobecný súd:

— zamietol žalobu,

— zaviazal žalobkyne na náhradu trov konania.

Právny stav

1. *O návrhoch smerujúcich k zrušeniu článku 1 napadnutého rozhodnutia*

24 Žalobkyne na podporu svojich návrhov smerujúcich k zrušeniu článku 1 napadnutého rozhodnutia uvádzajú jediný žalobný dôvod, založený na zjavne nesprávnom posúdení a nesprávnom právnom posúdení, ktorého sa dopustila Komisia, keď spoločnosti Nynäs AB pripísala zodpovednosť za jej dcérsku spoločnosť Nynas NV.

O nesprávnom právnom posúdení

Tvrdenia účastníkov konania

25 Žalobkyne sa domnievajú, že Komisia nesprávne uplatnila judikatúru týkajúcu sa pripísania zodpovednosti materskej spoločnosti za konania, ktorých sa dopustila jej dcérska spoločnosť (rozsudok Súdneho dvora zo 16. novembra 2000, Stora Kopparbergs Bergslags/Komisia, C-286/98 P, Zb. s. I-9925, body 27 až 30), a že materská spoločnosť sa musí skutočne aktívne podieľať na protiprávnom správaní svojej dcérskej spoločnosti, aby jej zaň bola pripísaná zodpovednosť.

26 V odpovedi na písomnú otázku Všeobecného súdu týkajúcu sa dôsledkov, ktoré treba vyvodiť z rozsudkov Súdneho dvora z 10. septembra 2009, Akzo Nobel a i./Komisia (C-97/08 P, Zb. s. I-8237), a z 20. januára 2011, General Química a i./Komisia (C-90/09 P, Zb. s. I-1), sa však žalobkyne vzdali tvrdení uvedených v prvej časti ich jediného žalobného dôvodu na zrušenie, ktoré sa týkajú výkladu judikatúry vyplývajúcej z rozsudku Stora Kopparbergs Bergslags/Komisia, už citovaného v bode 25 vyššie, čo vzal Všeobecný súd na vedomie. Naďalej si však stáli za svojimi tvrdeniami týkajúcimi sa spôsobov vyvrátenia domnienky uplatňovania rozhodujúceho vplyvu materskou spoločnosťou na jej dcérsku spoločnosť, ktorej je 100 % vlastníčkou.

27 Žalobkyne zdôrazňujú, že domnienka, podľa ktorej materská spoločnosť uplatňuje rozhodujúci vplyv na správanie svojich dcérskych spoločností, môže byť vyvrátená vtedy, keď materská spoločnosť preukáže, že jej dcérska spoločnosť konala nezávisle. Komisia však nesprávne vyložila judikatúru, keď od materskej spoločnosti požadovala, aby preukázala, že nevyužila svoju právomoc uplatňovať rozhodujúci vplyv na svoju dcérsku spoločnosť a že táto dcérska spoločnosť prijala všetky svoje

strategické rozhodnutia bez toho, aby ju o tom upovedomila. Taký dôkaz prakticky nebolo možné predložiť a bol by v rozpore so zásadou osobnej zodpovednosti (rozsudok Súdu prvého stupňa z 13. decembra 2001, Krupp Thyssen Stainless a Acciai speciali Terni/Komisia, T-45/98 a T-47/98, Zb. s. II-3757, bod 63).

28 Žalobkyne sa totiž domnievajú, že materská spoločnosť musí neustále, hoci aj v minimálnom rozsahu, uplatňovať vplyv na svoju dcérsku spoločnosť. Spresňujú, že švédske právo s cieľom ochrany akcionárov a tretích osôb stanovuje materským spoločnostiam povinnosť, aby splnili určité podmienky týkajúce sa kontroly svojich dcérskych spoločností, akými sú schválenie prevodov presahujúcich určitú prahovú hodnotu, dodržiavanie interných povinností poskytovať informácie alebo príprava konsolidovaných účtovných závierok. Komisii mala preto povinnosť posúdiť, či materská spoločnosť uplatňovala rozhodujúci vplyv na správanie dcérskej spoločnosti na relevantnom trhu, a nie či tento vplyv uplatňovala všeobecne a neurčito.

29 Komisia odmieta všetky tvrdenia žalobkýň.

Posúdenie Všeobecným súdom

30 Komisia v napadnutom rozhodnutí (odôvodnenia 252 až 264) usúdila, že hoci je Nynas NV právnickou osobou, ktorá sa priamo zúčastnila na karteli, Nynäs AB ako materská spoločnosť, ktorá je jej 100 % vlastníčkou, mohla uplatňovať rozhodujúci vplyv na jej obchodnú politiku počas obdobia trvania porušovania.

31 Najskôr je potrebné pripomenúť, že právo Únie v oblasti hospodárskej súťaže sa vzťahuje na činnosti podnikov (rozsudok Súdneho dvora zo 7. januára 2004, Aalborg Portland a i./Komisia, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Zb. s. I-123, bod 59) a že pojem podnik v zmysle článku 81 ES zahrnuje hospodárske jednotky, ktoré pozostávajú z jednotnej organizácie osobných, hmotných a nehmotných prvkov, ktoré dlhodobo sledujú konkrétny hospodársky cieľ a môžu prispieť k spáchaniu porušenia, na aké sa vzťahuje toto ustanovenie (pozri rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. marca 2002, HFB a i./Komisia, T-9/99, Zb. s. II-1487, bod 54 a tam citovanú judikatúru). Pod pojmom podnik v tomto kontexte sa musí rozumieť hospodárska jednotka, aj keď z právneho hľadiska je táto hospodárska jednotka zložená z viacerých fyzických alebo právnických osôb (rozsudok Súdneho dvora zo 14. decembra 2006, Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio, C-217/05, Zb. s. I-11987, bod 40).

32 Protisúťažné správanie podniku môže byť pripísané inému podniku v prípade, ak neurčoval svoje konanie na trhu samostatne, ale v podstate realizoval pokyny vydané týmto iným podnikom, a to najmä so zreteľom na ekonomické a právne väzby, ktoré ich spájajú (rozsudky Súdneho dvora zo 16. novembra 2000, Metsä-Serla a i./Komisia, C-294/98 P, Zb. s. I-10065, bod 27; z 28. júna 2005, Dansk Rørindustri a i./Komisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Zb. s. I-5425, bod 117, a Akzo Nobel a i./Komisia, už citovaný v bode 26 vyššie, bod 58). Správanie dcérskej spoločnosti teda môže byť pripísané materskej spoločnosti, pokiaľ dcérska spoločnosť neurčuje svoje správanie na trhu samostatne, ale v podstate vykonáva pokyny, ktoré jej dáva materská spoločnosť, pričom tieto dva podniky tvoria jednu hospodársku jednotku (rozsudok Súdneho dvora zo 14. júla 1972, Imperial Chemical Industries/Komisia, 48/69, Zb. s. 619, body 133 a 134).

33 Skutočnosťou, ktorá oprávňuje Komisiu na to, aby bolo rozhodnutie ukladajúce pokuty určené materskej spoločnosti skupiny spoločností, teda nie je podnecovanie dcérskej spoločnosti materskou spoločnosťou, aby sa dopustila porušenia, a o to menej účasť materskej spoločnosti na porušení, ale to, že tvoria jeden podnik vo vyššie uvedenom zmysle. Treba totiž pripomenúť, že právo Únie v oblasti hospodárskej súťaže uznáva, že rôzne spoločnosti patriace do tej istej skupiny tvoria jeden hospodársky

subjekt, a teda jeden podnik v zmysle článkov 81 ES a 82 ES, vtedy, ak dotknuté podniky neurčujú svoje správanie na trhu samostatne (rozsudok Súdu prvého stupňa z 30. septembra 2003, Michelin/Komisia, T-203/01, Zb. s. II-4071, bod 290).

34 V konkrétnom prípade, keď materská spoločnosť vlastní 100 % základného imania svojej dcérskej spoločnosti, ktorá sa dopustila porušenia, jednak táto materská spoločnosť môže uplatňovať rozhodujúci vplyv na správanie tejto dcérskej spoločnosti a jednak existuje vyvrátiteľná domnienka, že táto materská spoločnosť takýto rozhodujúci vplyv skutočne uplatňuje (pozri rozsudok Akzo Nobel a i./Komisia, už citovaný v bode 26 vyššie, bod 60 a tam citovanú judikatúru).

35 Za týchto podmienok na to, aby platila domnienka, že materská spoločnosť uplatňuje rozhodujúci vplyv na obchodnú politiku dcérskej spoločnosti, stačí, ak Komisia preukáže, že celé základné imanie dcérskej spoločnosti je vo vlastníctve materskej spoločnosti. Komisia môže potom voči materskej spoločnosti vyvodiť solidárnu zodpovednosť za zaplatenie pokuty, ktorá bola uložená dcérskej spoločnosti, pokiaľ táto materská spoločnosť, ktorej prináleží túto domnienku vyvrátiť, nepredloží dostatočné dôkazy, ktoré preukazujú, že jej dcérska spoločnosť sa na trhu správa nezávisle (rozsudky Stora Kopparbergs Bergslags/Komisia, už citovaný v bode 25 vyššie, bod 29, a Akzo Nobel a i./Komisia, už citovaný v bode 26 vyššie, bod 61).

36 Žalobkyne sa domnievajú, že výklad použitý Komisiou v súvislosti s domnienkou skutočného uplatňovania rozhodujúceho vplyvu materskou spoločnosťou na jej dcérsku spoločnosť, ktorej je 100 % vlastníčkou, robí túto domnienku nevyvrátiteľnou.

37 Z judikatúry Súdneho dvora však vyplýva, že na účely vyvrátenia domnienky, podľa ktorej materská spoločnosť, ktorá vlastní 100 % základného imania svojej dcérskej spoločnosti, skutočne uplatňuje rozhodujúci vplyv na svoju dcérsku spoločnosť, uvedenej materskej spoločnosti prináleží predložiť Komisii a neskôr v prípade potreby súdu Únie na posúdenie všetky dôkazy, o ktorých sa domnieva, že preukazujú, že netvoria jeden hospodársky subjekt, a ktoré sa týkajú hospodárskych, organizačných a právnych väzieb medzi jej dcérskou spoločnosťou a ňou, ktoré sa môžu v každom jednotlivom prípade meniť, a preto nemôžu byť predmetom taxatívneho výpočtu (rozsudky Akzo Nobel a i./Komisia, už citovaný v bode 26 vyššie, bod 65, a General Química a i./Komisia, už citovaný v bode 26 vyššie, body 51 a 52). Na rozdiel od toho, čo tvrdia žalobkyne, teda ide o vyvrátiteľnú domnienku, ktorej vyvrátenie prináleží žalobkyniam.

38 Žalobkyne sa okrem toho domnievajú, že povinnosti materskej spoločnosti vyplývajúce z vnútroštátneho práva znemožňujú akékoľvek vyvrátenie domnienky skutočného uplatňovania rozhodujúceho vplyvu na dcérsku spoločnosť. Treba však pripomenúť, že spoločnosť sa nemôže odvolávať na vnútroštátnu právnu úpravu, aby sa vyhla uplatneniu pravidiel Únie, keďže právne pojmy používané v práve Únie sa v zásade musia vykladať a uplatňovať jednotne v rámci celej Únie (rozsudok Súdneho dvora z 1. februára 1972, Hagen, 49/71, Zb. s. 23, bod 6). V každom prípade vzhľadom na všetky vyššie pripomenuté zásady týkajúce sa existencie takej domnienky a kritériá umožňujúce jej vyvrátenie sa zdá, že skutočnosti týkajúce sa povinností, ktoré materským spoločnostiam ukladá vo vzťahu k ich dcérskym spoločnostiam švédske právo, ktorých účelom je zaviesť užšiu kontrolu dcérskych spoločností s cieľom ochrany akcionárov a tretích osôb, podporujú domnienku uplatnenú Komisiou vo vzťahu k Nynäs AB, pokiaľ ide o kontrolu vykonávanú vo vzťahu k jej dcérskej spoločnosti Nynas NV.

39 Žalobkyne sa napokon domnievajú, že výklad domnienky skutočného uplatňovania rozhodujúceho vplyvu materskou spoločnosťou na jej dcérsku spoločnosť, ktorej je 100 % vlastníčkou, ktorý uplatnila Komisia, je v rozpore so zásadou osobnej zodpovednosti. Žalobkyne sa odvolávajú na judikatúru vyplývajúcu z rozsudku Krupp Thyssen Stainless a Acciai speciali Terni/Komisia, už citovaného v bode 27 vyššie, podľa ktorej fyzická alebo právnická osoba môže byť sankcionovaná len za skutky, ktoré sa jej osobne vytýkajú. Na základe tejto zásady sa domnievajú, že Komisia od materskej spoločnosti nemôže vyžadovať, aby preukázala, že nevyužila svoju právomoc uplatňovať rozhodujúci

vplyv na svoju dcérsku spoločnosť a že táto dcérska spoločnosť prijala všetky svoje strategické rozhodnutia bez ich oznámenia materskej spoločnosti, a to s tým cieľom, aby jej nebola pripísaná zodpovednosť za protiprávne správanie jej dcérskej spoločnosti.

40 Podľa judikatúry však skutočnosť, že materská spoločnosť skupiny, ktorá uplatňuje rozhodujúci vplyv na svoje dcérske spoločnosti, môže byť považovaná za spoločne a nerozdielne zodpovednú za porušenia práva hospodárskej súťaže, ktorých sa dopustili tieto dcérske spoločnosti, nie je vôbec výnimkou zo zásady osobnej zodpovednosti, ale naopak, je jej výrazom, pretože materská spoločnosť a dcérske spoločnosti, ktoré podliehajú jej rozhodujúcemu vplyvu, spolu tvoria jeden podnik v zmysle práva hospodárskej súťaže a zodpovedajú za jeho konanie a v prípade, že tento podnik úmyselne alebo z nedbanlivosti poruší pravidlá hospodárskej súťaže, zakladá to spoločnú osobnú zodpovednosť všetkých právnych subjektov, ktoré tvoria štruktúru skupiny (pozri rozsudok Akzo Nobel a i./Komisia, už citovaný v bode 26 vyššie, bod 77 a tam citovanú judikatúru). Zásadu osobnej zodpovednosti preto judikatúra uznáva (rozsudky Súdneho dvora z 8. júla 1999, Komisia/Anic Partecipazioni, C-49/92 P, Zb. s. I-4125, bod 145; zo 16. novembra 2000, Cascades/Komisia, C-279/98 P, Zb. s. I-9693, bod 78, a z 11. decembra 2007, ETI a i., C-280/06, Zb. s. I-10893, bod 39), ale uplatňuje sa na podniky, a nie na spoločnosti. Túto výhradu treba takisto odmietnuť.

41 Z uvedených skutočností vyplýva, že Komisia sa nedopustila nesprávneho právneho posúdenia, keď Nynäs AB pripísala zodpovednosť za porušenie, ktorého sa dopustila jej dcérska spoločnosť Nynas NV.

O zjavne nesprávnom posúdení, ku ktorému došlo v tejto veci pri pripísaní zodpovednosti spoločnosti Nynäs AB

Tvrdenia účastníkov konania

42 Po prvé sa Komisia podľa žalobkýň dopustila zjavne nesprávneho posúdenia tým, že nezohľadnila významnú obchodnú samostatnosť dcérskych spoločností v rámci skupiny. Ich organizačná štruktúra preukazuje, že za obchodné transakcie a strategické ciele divízie pre bitúmen v Holandsku bola zodpovedná Nynas NV a že jej sesterské spoločnosti, ktoré sú aktívne v oblasti bitúmenu v Európe, na ňu preniesli zodpovednosť za významné politické a operačné rozhodnutia. Materská spoločnosť bola zodpovedná iba za schvaľovanie niektorých výnimočných transakcií bez vplyvu na samostatnosť Nynas NV.

43 Po druhé Komisia zjavne nesprávne posúdila správanie Nynäs AB a jej dcérskej spoločnosti Nynas NV na relevantnom trhu. Komisia totiž nezohľadnila jednak skutočnosť, že úloha Nynas NV sa obmedzovala výlučne na rokovania o zmluvách a vymenúvanie zamestnancov na holandskom trhu s bitúmenom, a jednak skutočnosť, že úloha Nynäs AB sa jasne obmedzovala na otázky strategického riadenia, všeobecného rizika a koordinácie skupiny a že nezohrávala nijakú úlohu na relevantnom trhu. Komisia tak zjavne nesprávne prisúdila rozhodujúcu úlohu spoločnosti Nynäs AB vo vzťahu k stanoveniu cieľov a stratégie na tomto trhu, hoci prahové hodnoty, od ktorých bola táto spoločnosť oprávnená zasahovať do rozhodnutí spoločnosti Nynas NV, boli veľmi vysoké a k transakciám podliehajúcim jej schváleniu dochádzalo iba výnimočne. Komisia navyše nepredložila nijaký dôkaz umožňujúci posúdiť úlohu Nynäs AB vo vzťahu k predmetnému protisúťažnému správaniu Nynas NV.

44 Po tretie dôkazy, z ktorých Komisia vychádzala, aby dospela k záveru, že Nynäs AB skutočne uplatňovala rozhodujúci vplyv na Nynas NV, boli veľmi formálne. Prisúdila tak veľmi veľký význam takým skutočnostiam, akými sú existencia systému poskytovania informácií (reporting) medzi Nynas NV a Nynäs AB a konsolidovaných účtovných závierok alebo účasť členov predstavenstva Nynas NV na výkonnom riadení Nynäs AB. Okrem toho nezohľadnila skutočnosť, že úlohy „chief business executive“ (ďalej len „CBE“) divízie pre bitúmen spoločnosti Nynas NV sa obmedzovali na poskytovanie informácií a analýzu finančných výsledkov v rámci výkonného výboru Nynäs AB.

45 Komisia odmieta všetky tvrdenia žalobkýň.

Posúdenie Všeobecným súdom

46 V rámci odpovede na výhrady založené na zjavne nesprávnom posúdení, ktorého sa dopustila Komisia, keď Nynäs AB pripísala zodpovednosť za porušenie, ktorého sa dopustila Nynas NV, treba určiť, či žalobkyne predložili dôkazy umožňujúce vyvrátiť domnienku, podľa ktorej Nynäs AB uplatňovala rozhodujúci vplyv na Nynas NV.

47 V odôvodneniach 252 až 264 napadnutého rozhodnutia Komisia uvádza, že mohla použiť domnienku skutočného uplatňovania rozhodujúceho vplyvu spoločnosťou Nynäs AB na spoločnosť Nynas NV v období od 1. apríla 1994 do 15. apríla 2002 z dôvodu 100 % vlastníckej štruktúry, ktorá medzi týmito spoločnosťami existuje. Následne usúdila, že viaceré dôkazy týkajúce sa organizačnej štruktúry skupiny subsidiárne podporovali túto domnienku. Predovšetkým, hoci Nynas NV si v rámci skupiny plní úlohu európskeho sídla pre činnosť v oblasti bitúmenu, nie je od určitej prahovej hodnoty oprávnená prijímať určité rozhodnutia bez toho, aby o nich informovala Nynäs AB (investičné výdavky, rokovanie o zmluvách a ich uzatváranie, schvaľovanie úverov pre zákazníkov a šrotovanie zariadení). Navyše materská spoločnosť je prostredníctvom svojho výkonného výboru poverená stanovovaním cieľov, stratégií a všeobecného smerovania skupiny, ako aj prijímaním významných rozhodnutí v súvislosti s rozpočtom skupiny, veľkými projektmi a funkčnou koordináciou. Okrem toho materská spoločnosť má vertikálnu organizačnú štruktúru, pričom niektoré svoje právomoci preniesla na svoje dcérske spoločnosti prostredníctvom výborov. Napokon dvaja z troch členov predstavenstva spoločnosti Nynas NV zastávali funkcie generálneho riaditeľa a „chief refining officer“ v Nynäs AB a tretí člen predstavenstva Nynas NV, ktorý bol jej generálnym riaditeľom, bol tiež členom predstavenstva Nynäs AB.

– O samostatnosti obchodnej politiky spoločnosti Nynas NV

48 Ako je pripomenuté v bode 37 vyššie, hoci sa posúdenie vplyvu materskej spoločnosti na jej dcérsku spoločnosť podľa judikatúry neobmedzuje na preskúmanie obchodnej politiky *stricto sensu*, súd Únie si zachováva možnosť zohľadniť dôkazy týkajúce sa obchodnej politiky, aby posúdil, či obe spoločnosti tvoria jeden hospodársky subjekt.

49 Z „organisation book“ skupiny Nynas najmä vyplýva, že štruktúra skupiny je jednotná a hierarchická. Skupina je organizovaná na základe činnosti do troch divízií, pričom každú divíziu riadi jeden CBE. Nynas NV tak predstavuje divíziu zodpovednú za každodenné operačné a obchodné riadenie všetkých dcérskych spoločností patriacich do divízie pre bitúmen.

50 Celkovú koordináciu divízií zabezpečuje riaditeľ Nynäs AB, zatiaľ čo bežná koordinácia všetkých dcérskych spoločností patrí do pôsobnosti funkčne špecializovaných výborov („corporate functional managers“ a „coordinators“), najmä v obchodnej oblasti, ktoré pôsobia na úrovni skupiny. Tieto výbory, z ktorých väčšina podlieha priamo materskej spoločnosti, zatiaľ čo niektoré boli vytvorené dcérskymi spoločnosťami, majú povinnosť predkladať akékoľvek informácie priamo riaditeľovi a zástupcovi riaditeľa materskej spoločnosti. CBE každej divízie sú stálymi členmi výkonného výboru materskej spoločnosti Nynäs AB, ktorého členmi sú okrem iného riaditeľ a zástupca riaditeľa Nynäs AB. Tento výkonný výbor má za úlohu stanovovať každý mesiac ciele, stratégie, smerovania a významné rozpočtové rozhodnutia skupiny, jej významné projekty a funkčnú koordináciu.

51 Hoci žalobkyne tvrdia, že CBE predkladajú materskej spoločnosti iba mesačnú analýzu finančného hospodárenia bez toho, aby ju informovali o bežných rozhodnutiach týkajúcich sa nákupov a predajov, skúmanie organizácie skupiny preukazuje, že materská spoločnosť sa úzko a pravidelne podieľa na činnosti svojich dcérskych spoločností prostredníctvom výkonného výboru a špecializovaných výborov. Žalobkyne navyše nepredložili nijaký dôkaz umožňujúci preukázať, že Nynäs AB nevyužívala svoje

právo uplatňovať rozhodujúci vplyv na Nynas NV. Okrem toho skutočnosť, že Nynas NV uskutočňovala v určitom rozsahu obchodnú politiku relatívne samostatne, sama osebe neumožňuje vyvrátiť konštatovanie, podľa ktorého vzhľadom na štruktúru skupiny Nynäs AB ako 100 % akcionárka skutočne uplatňovala rozhodujúci vplyv vo vzťahu k Nynas NV.

52 Žalobkyne sa navyše domnievajú, že okolnosť, podľa ktorej bola Nynas NV poverená bežným prevádzkovým a obchodným riadením všetkých dcérskych spoločností patriacich do divízie pre bitúmen, keďže na ňu žalobkyne delegovali svoju právomoc prijímať základné politické a prevádzkové rozhodnutia na základe „management service agreement“, umožňuje preukázať, že jej úlohy prekračovali rámec bežných úloh dcérskej spoločnosti a že jej bola zverená veľmi rozsiahla samostatnosť. Súd Únie však priznáva, že pokiaľ jedna spoločnosť vykonáva dohľad nad svojou sesterskou spoločnosťou, ktorá sa podieľala na protiprávnom správaní, Komisia sa môže domnievať, že spoločnosťou, ktorá tejto sesterskej spoločnosti zverila túto právomoc vykonávať dohľad, je práve spoločná materská spoločnosť (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 27. septembra 2006, Jungbunzlauer/Komisia, T-43/02, Zb. s. II-3435, bod 129). Skutočnosť, že Nynas NV vykonávala určitú kontrolu nad ďalšími spoločnosťami skupiny v rámci oblasti bitúmenu, hoci tieto spoločnosti neboli jej vlastnými dcérskymi spoločnosťami, predstavuje dodatočný dôkaz o existencii hierarchického prepojenia medzi Nynäs AB a Nynas NV, pričom kontrola uskutočňovaná spoločnosťou Nynas NV nad jej sesterskými spoločnosťami jej mohla byť zverená iba materskou spoločnosťou.

– O správaní materskej spoločnosti na relevantnom trhu a jej úlohe v rámci porušenia

53 Žalobkyne sa domnievajú, že Komisia by musela vychádzať zo skutočností umožňujúcich posúdiť úlohu materskej spoločnosti v rámci predmetného protisúťažného správania, aby dospela k záveru, že materská spoločnosť mohla byť zodpovedná za porušenie, ktorého sa dopustila jej dcérska spoločnosť. Ako bolo pripomenuté v bode 33 vyššie, z ustálenej judikatúry však vyplýva, že kontrola, ktorú materská spoločnosť vykonáva nad svojou dcérskou spoločnosťou, nemusí mať nevyhnutne vzťah s protiprávnym správaním (rozsudky Akzo Nobel a i./Komisia, už citovaný v bode 26 vyššie, bod 59, a General Química a i./Komisia, už citovaný v bode 26 vyššie, body 38, 102 a 103). Okrem toho treba pripomenúť, že Komisia nemala povinnosť predložiť dodatočné dôkazy o tom, že Nynäs AB vlastní základné imanie svojej dcérskej spoločnosti v celom rozsahu, aby sa domnievala, že táto spoločnosť uplatňovala rozhodujúci vplyv na obchodnú politiku tejto dcérskej spoločnosti. Preto nie je nevyhnutné preskúmať, či Nynäs AB skutočne uplatňovala vplyv na protiprávne správanie Nynas NV.

– O zohľadnení príliš formálnych dôkazov

54 Žalobkyne tvrdia, že Komisia prisúdila príliš veľký význam takým dôkazom, akými sú existencia systému poskytovania informácií medzi Nynas NV a Nynäs AB a konsolidovaných účtovných závierok a účasť členov predstavenstva Nynas NV na výkonnom riadení Nynäs AB.

55 Ako bolo pripomenuté v bode 37 vyššie, z judikatúry vyplýva, že súd Únie v rámci svojho posúdenia existencie jedného hospodárskeho subjektu medzi materskou spoločnosťou a dcérskou spoločnosťou musí zohľadniť všetky dôkazy, ktoré mu účastníci konania predložili, týkajúce sa hospodárskych, organizačných a právnych väzieb medzi oboma spoločnosťami, ktorých povaha a význam sa môžu odlišovať v závislosti od povahy každej veci (rozsudok Akzo Nobel a i./Komisia, už citovaný v bode 26 vyššie, bod 65). V prípade, že určité okolnosti, ako napríklad konsolidovanie účtov na úrovni skupiny, nie sú relevantné (rozsudok General Química a i./Komisia, už citovaný v bode 26 vyššie, bod 108), ďalšie skutočnosti, ktoré samy osebe neumožňujú preukázať existenciu jedného hospodárskeho subjektu, môžu ako celok predstavovať súbor dostatočných zhodujúcich sa dôkazov.

56 Treba preto zohľadniť dôkazy, ktoré umožňujú konštatovať existenciu silných hierarchických väzieb medzi dvoma spoločnosťami, akými sú v tomto prípade systém poskytovania informácií medzi dcérskou spoločnosťou a materskou spoločnosťou a prítomnosť členov riadiacich orgánov jednej

spoločnosti v rozhodujúcich orgánoch druhej spoločnosti a naopak. Navyše okolnosť, podľa ktorej sa v napadnutom rozhodnutí nesprávne uvádza prítomnosť CBE spoločnosti Nynas NV v predstavenstve Nynäs AB, hoci táto osoba zasadá vo výkonnom výbore Nynäs AB, nemá vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia, pretože zo spisu vyplýva, že výkonný výbor Nynäs AB zohráva podstatnú úlohu v rámci prijímania významných rozhodnutí skupiny (pozri bod 50 vyššie).

57 Z uvedeného vyplýva, že skutočnosti, ktoré žalobkyne uviedli, neumožňujú vyvrátiť domnienku, podľa ktorej Nynäs AB tým, že vlastnila 100 % základného imania Nynas NV, skutočne uplatňovala rozhodujúci vplyv na politiku Nynas NV. Treba preto dospieť k záveru, že Nynäs AB a Nynas NV tvoria jeden podnik v zmysle článku 81 ES, bez toho, aby bolo potrebné overiť, či Nynäs AB mala vplyv na predmetné správanie. Prvý žalobný dôvod musí byť z tohto dôvodu zamietnutý v celom rozsahu.

58 Z uvedených skutočností vyplýva, že žalobné návrhy smerujúce k zrušeniu článku 1 napadnutého rozhodnutia musia byť zamietnuté.

2. *O návrhoch smerujúcich k zrušeniu článku 2 napadnutého rozhodnutia*

59 Žalobkyne uvádzajú na podporu svojich návrhov smerujúcich k zrušeniu článku 2 napadnutého rozhodnutia dva žalobné dôvody. Prvý žalobný dôvod sa zakladá na zjavne nesprávnom posúdení, nesprávnom právnom posúdení a porušení zásady rovnosti, ktorých sa dopustila Komisia pri uplatnení ustanovení oddielu B oznámenia o spolupráci z roku 2002, a cieľom druhého žalobného dôvodu je preukázať, že Komisia mala prihliadnuť na ich účinnú spoluprácu nad rámec ustanovení oznámenia o spolupráci z roku 2002 v súlade s bodom 3 usmernení k metóde stanovovania pokút uložených podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 65 ods. 5 [UO] (Ú. v. ES C 9, 1998, s. 3; Mim. vyd. 08/001, s. 171, ďalej len „usmernenia“).

O odmietnutí priznať zníženie pokuty na základe ustanovení oddielu B oznámenia o spolupráci z roku 2002

60 Podľa bodu 20 oznámenia o spolupráci z roku 2002 „podniky, ktoré nespĺňajú podmienky [na oslobodenie od pokút] podľa oddielu A, môžu byť oprávnené pre využitie zníženia akejkoľvek pokuty, ktorá by bola inak uložená“. Bod 21 oznámenia o spolupráci z roku 2002 spresňuje, že „s cieľom oprávnenia podnik musí poskytnúť Komisii dôkaz o porušovaní, pre ktoré existuje podozrenie, ktorý predstavuje značnú pridanú hodnotu, pokiaľ ide o dôkaz, ktorý už má Komisia, a musí ukončiť svoje zapojenie sa do porušovania, pre ktoré existuje podozrenie, najneskôr k dátumu, keď predkladá dôkaz“. Navyše v bode 22 oznámenia o spolupráci z roku 2002 sa uvádza, že „pojem ‚pridaná hodnota‘ sa týka rozsahu, do ktorého poskytnutý dôkaz posilňuje, svojou povahou a/alebo úrovňou podrobnosti, schopnosť Komisie preukázať dané skutočnosti“, že „pri tomto hodnotení Komisia obvykle považuje písomný dôkaz pochádzajúci z časového obdobia, ku ktorému sa vzťahujú skutočnosti, za dôkaz väčšej hodnoty ako je následne stanovený dôkaz“ a že „podobne, dôkaz priamo sa vzťahujúci k daným skutočnostiam sa spravidla považuje za dôkaz s väčšou hodnotou ako iba nepriama dôležitosť“.

61 Komisia v napadnutom rozhodnutí uviedla, že Nynas bez toho, aby podala formálnu žiadosť o zníženie svojej pokuty na základe oznámenia o spolupráci z roku 2002, poskytla podrobné informácie v odpovedi z 2. októbra 2003 na žiadosť Komisie o informácie. Tieto informácie obsahovali najmä deväťstranový presný opis systému stretnutí kartelu, ktorý od nej nebol požadovaný, v dôsledku čoho mal pridanú hodnotu. Komisia sa však domnievala, že tieto dôkazy neposilnili jej schopnosť preukázať skutky, pretože k tomuto dátumu už disponovala dokumentmi, ktoré zabavila počas inšpekcií, žiadosťami o zhovievavosť spoločností BP a Kuwait Petroleum a niektorými odpoveďami na svoju prvú sériu žiadostí o informácie zaslanú 30. júna 2003. Okrem toho jej tieto dôkazy neumožnili preukázať nové významné vlastnosti kartelu, a to najmä z dôvodu, že Nynas zmenila niektoré vyhlásenia týkajúce

sa ExxonMobil. Komisia teda usúdila, že vzhľadom na to, že Nynas neposkytla informácie, ktoré by mali významnú pridanú hodnotu, nemohla jej priznať zníženie pokuty na základe oznámenia o spolupráci z roku 2002 (odôvodnenia 389 až 393 napadnutého rozhodnutia).

62 Z judikatúry vyplýva, že Komisia v tomto prípade disponuje určitou mierou voľnej úvahy a že súdne preskúmanie sa obmedzuje iba na zjavne nesprávne posúdenie. Z ustálenej judikatúry totiž vyplýva, že spolupráca pri kontrole, ktorá neprekročí rámec povinností podniku podľa článku 18 ods. 3 a 4 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 [ES] a 82 [ES] (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1;, Mim. vyd. 08/002, s. 205), nie je dôvodom na zníženie pokuty (rozsudky Súdu prvého stupňa z 10. marca 1992, Solvay/Komisia, T-12/89, Zb. s. II-907, body 341 a 342, a zo 14. mája 1998, Cascades/Komisia, T-308/94, Zb. s. II-925, bod 260). Takéto zníženie je naopak odôvodnené, pokiaľ podnik poskytol informácie v omnoho väčšom rozsahu, než môže Komisia vyžadovať podľa článku 18 nariadenia č. 1/2003 (rozsudky Súdu prvého stupňa Cascades/Komisia, už citovaný, body 261 a 262, a z 9. júla 2003, Daesang a Sewon Europe/Komisia, T-230/00, Zb. s. II-2733, bod 137). Na účely odôvodnenia zníženia výšky pokuty na základe oznámenia o spolupráci z roku 2002 musí konanie podniku uľahčiť úlohu Komisie pozostávajúcu zo zisťovania a sankcionovania porušení pravidiel hospodárskej súťaže a svedčiť o skutočnej vôli spolupracovať. Na jednej strane teda Všeobecnému súdu prislúcha preskúmať, či Komisia prehliadla mieru, v ktorej spolupráca predmetných podnikov prekročila to, čo bolo požadované v súlade s článkom 18 nariadenia č. 1/2003. V tejto súvislosti vykonáva úplné preskúmanie týkajúce sa najmä hraníc povinnosti odpovedať na žiadosti o informácie, ktoré vyplývajú z práva podnikov na obhajobu. Na druhej strane je úlohou Všeobecného súdu – tak ako v tomto prípade – overiť, či Komisia v súvislosti s oznámením o spolupráci z roku 2002 správne posúdila užitočnosť spolupráce na účely preukázania porušenia. V medziach vytýčených uvedeným oznámením disponuje Komisia voľnou úvahou pri hodnotení toho, či jej informácie alebo dokumenty dobrovoľne poskytnuté podnikmi uľahčili úlohu a či je opodstatnené priznať podniku zníženie pokuty na základe tohto oznámenia. Toto posúdenie je predmetom obmedzeného súdneho preskúmania (rozsudok Súdneho dvora z 9. júla 2009, Archer Daniels Midland/Komisia, C-511/06 P, Zb. s. I-5843, bod 152; rozsudok Súdu prvého stupňa zo 14. decembra 2006, Raiffeisen Zentralbank Österreich a i./Komisia, T-259/02 až T-264/02 a T-271/02, Zb. s. II-5169, body 529 až 532, potvrdený Súdnym dvorom v rozsudku z 24. septembra 2009, Erste Group Bank a i./Komisia, C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P a C-137/07 P, Zb. s. I-8681, bod 249).

63 Okrem toho, hoci je Komisia povinná odôvodniť príčiny, pre ktoré sa domnieva, že dôkazy predložené podnikmi v rámci oznámenia o spolupráci z roku 2002 predstavujú prínos odôvodňujúci alebo neodôvodňujúci zníženie uloženej pokuty, podnikom, ktoré by chceli spochybniť rozhodnutie Komisie v tejto súvislosti, naopak prislúcha preukázať, že Komisia by pri absencii takých informácií, ktoré tieto podniky dobrovoľne poskytli, nebola schopná preukázať podstatu porušenia, a teda prijať rozhodnutie ukladajúce pokuty (rozsudok Erste Group Bank a i./Komisia, už citovaný v bode 62 vyššie, bod 297).

64 V rámci uplatnenia oznámenia Komisie o neuložení alebo znížení pokút v prípadoch kartelov [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 207, 1996, s. 4, ďalej len „oznámenie o spolupráci z roku 1996“) súd Únie usúdil, že priznanie zníženia pokuty na základe týchto ustanovení vyžaduje najmä to, aby dotknutý podnik ako prvý poskytol rozhodujúce skutočnosti preukazujúce existenciu kartelu, a že hoci v tejto súvislosti tieto skutočnosti nemusia byť nevyhnutne samy osebe dostatočné na dokázanie existencie kartelu, musia byť na tento účel prinajmenšom rozhodujúce. Musí teda ísť nielen o orientačný zdroj vyšetrovaní, ktoré má viesť Komisia, ale aj o dôkazy, ktoré možno priamo použiť ako hlavný dôkazný podklad rozhodnutia konštatujúceho porušenie (rozsudky Súdu prvého stupňa z 15. marca 2006, BASF/Komisia, T-15/02, Zb. s. II-497, body 492, 493, 517, 518, 521, 522, 526 a 568, a Daiichi Pharmaceutical/Komisia, T-26/02, Zb. s. II-713, body 150, 156, 157 a 162).

65 Podľa bodov 7, 21 a 22 oznámenia o spolupráci z roku 2002 musí Komisia na účely preukázania porušenia posúdiť skutočný prínos každého podniku, pokiaľ ide o kvalitu a časový harmonogram, a pojem „významná pridaná hodnota“ sa týka rozsahu, v akom poskytnuté dôkazy svojou povahou

a úrovňou podrobnosti posilňujú schopnosť Komisie preukázať skutočnosti zakladajúce porušenie. Komisia teda prisudzuje osobitnú hodnotu dôkazom, ktoré jej spolu s ďalšími dôkazmi, ktorými disponuje, umožňujú preukázať existenciu kartelu, alebo dôkazom, ktoré jej umožňujú podporiť už existujúce dôkazy, alebo dôkazom, ktoré by mali priamy vplyv na závažnosť či dĺžku trvania kartelu. Naopak na rozdiel od toho, čo tvrdia žalobkyne, rozhodujúce kritérium sa neobmedzuje na zistenie, či podnik „uľahčil úlohu Komisie“. Treba zdôrazniť, že judikatúra, na ktorú sa chcú žalobkyne v tejto súvislosti odvolávať (rozsudok Súdu prvého stupňa zo 14. mája 1998, Mayr-Melnhof/Komisia, T-347/94, Zb. s. II-1751, bod 331), sa netýka uplatnenia oznámenia o spolupráci z roku 2002 a obmedzuje sa iba na tvrdenie, že v prípade podniku, ktorý výslovne vyhlási, že nespochybňuje skutkové tvrdenia, na ktorých Komisia zakladá svoje výhrady, možno konštatovať, že prispel k uľahčeniu úlohy Komisie, v dôsledku čoho si môže uplatniť zníženie pokuty.

66 Navyše pokračujúcu povahu spolupráce podniku Komisia nemôže zohľadniť vo fáze posudzovania významnej pridanej hodnoty poskytnutých dôkazov, keďže bod 23 oznámenia o spolupráci z roku 2002 obmedzuje zohľadnenie rozsahu a kontinuity spolupráce podniku na fázu určenia presnej úrovne zníženia pokuty v rámci určitých pásiem, pretože Komisia už usúdila, že poskytnuté dôkazy majú významnú pridanú hodnotu.

67 Vzhľadom na tieto zásady treba preskúmať tvrdenia, ktoré žalobkyne uviedli na podporu žalobného dôvodu založeného na zjavne nesprávnom posúdení, nesprávnom právnom posúdení a porušení zásady rovnosti, ktorých sa dopustila Komisia v rámci uplatnenia ustanovení oddielu B oznámenia o spolupráci z roku 2002.

O nesprávnom právnom posúdení

– Tvrdenia účastníkov konania

68 Žalobkyne tvrdia, že Komisia sa dopustila troch nesprávnych právnych posúdení. Po prvé na účely posúdenia pridanej hodnoty poskytnutých informácií nesprávne uplatnila rovnaké kritériá na fázu predbežného záveru, ku ktorej musí dôjsť najneskôr ku dňu oznámenia o výhradách, a na fázu konečného rozhodnutia. Po druhé nerozumne usúdila, že zmena vyhlásení týkajúcich sa ExxonMobil znížila hodnotu ostatných dôkazov, ktoré žalobkyne predložili dobrovoľne. Napokon po tretie Komisia nesprávne prisúdila príliš veľký význam chronológii v rámci posudzovania pridanej hodnoty informácií, ktoré poskytli žalobkyne. Podľa judikatúry posúdenie stupňa spolupráce poskytnutej podnikom nemôže závisieť od čisto náhodných faktorov, akým je poradie, v ktorom mu Komisia kladie otázky (rozsudok Krupp Thyssen Stainless a Acciai speciali Terni/Komisia, už citovaný v bode 27 vyššie, bod 246).

69 Komisia odmieta všetky tvrdenia žalobkýň.

– Posúdenie Všeobecným súdom

70 Po prvé žalobkyne vo fáze repliky tvrdili, že Komisia nemohla uplatniť rovnaké kritériá na posúdenie pridanej hodnoty poskytnutých informácií na fázu predbežného záveru a na fázu konečného rozhodnutia. V dôsledku toho sa domnievajú, že v rámci predbežnej fázy musí Komisia posúdiť dôkazy predložené podnikom iba oddelene vzhľadom na dôkazy predložené ďalšími podnikmi.

71 Čo sa týka prípustnosti tohto tvrdenia vzhľadom na ustanovenia článku 48 ods. 2 rokovacieho poriadku, ktorou sa Komisia zaoberala v duplike, treba zdôrazniť, že toto tvrdenie uvedené v replike smeruje iba k rozšíreniu žalobného dôvodu založeného na nesprávnom právnom posúdení, ktorého sa Komisia dopustila, keď odmietla spoločnosti Nynas priznať zníženie pokuty na základe oznámenia o spolupráci z roku 2002, ktorý bol uvedený v žalobe, a preto musí byť v súlade s judikatúrou považované za prípustné (rozsudok Súdneho dvora z 12. júna 1958, Compagnie des hauts fourneaux de Chasse/Vysoký úrad, 2/57, Zb. s. 129, bod 131).

72 Okrem toho, pokiaľ ide o vec samu, z ustanovení bodov 26 a 27 oznámenia o spolupráci z roku 2002 týkajúcich sa postupu vyplýva, že „ak Komisia dospeje k predbežnému záveru, že dôkaz predložený podnikom predstavuje pridanú hodnotu v zmysle bodu 22, informuje podnik písomne najneskôr k dátumu, keď sú oznámené námietky o svojom úmysle uplatniť zníženie pokuty v rámci uvedeného pásma, ako je ustanovené v bode 23 písm. b)“, a že „Komisia zhodnotí konečné postavenie každého podniku, ktorý podal žiadosť o zníženie pokuty, na konci správneho postupu v prijatom rozhodnutí“.

73 Žalobkyne sa domnievajú, že jedine odkaz v tomto bode 26 na bod 22 oznámenia o spolupráci z roku 2002, a nie na bod 21, ako uviedla Komisia, umožňuje usúdiť, že bod 26 sa vzťahuje iba na bežnú „pridanú hodnotu“, a nie na „významnú pridanú hodnotu“ dôkazov, ktoré poskytol podnik.

74 Zdá sa však, že cieľom bodu 22 oznámenia o spolupráci z roku 2002, ktorý ponúka definíciu pojmu „pridaná hodnota“, je len ozrejmiť bod 21, ktorý odkazuje na pojem „významná pridaná hodnota“. Navyše samotný pojem „pridaná hodnota“ naznačuje, že Komisia musí bez ohľadu na fázu správneho konania posúdiť hodnotu poskytnutých dôkazov v porovnaní s ostatnými dôkazmi, ktorými disponuje, a to buď v nadväznosti na inšpekcie, alebo preto, že jej boli poskytnuté inými podnikmi. Napokon, aj keby sa pripustili úvahy žalobkýň, prípadné uznanie pridanej hodnoty predložených dôkazov v predbežnej fáze by vôbec nemalo vplyv na konečné posúdenie Komisiou a na úroveň zníženia pokuty, ktoré bolo priznané podniku a ktoré sa uplatní v tom čase. Z tohto dôvodu treba toto tvrdenie zamietnuť.

75 Po druhé sa žalobkyne domnievajú, že Komisia nemala právo potrestať ich z dôvodu, že sa vrátili k svojim vyhláseniam týkajúcim sa účasti ExxonMobil na karteli. Treba však spresniť, že Komisia v napadnutom rozhodnutí len spomenula, že dôkazy poskytnuté spoločnosťou Nynas jej neumožnili preukázať nové významné vlastnosti kartelu, a to najmä z dôvodu, že Nynas zmenila niektoré vyhlásenia týkajúce sa ExxonMobil. Komisia teda nepotrestala Nynas za tieto zmeny, ale obmedzila sa na posúdenie skutočností týkajúcich sa ExxonMobil uvedených v jej odpovedi z 2. októbra 2003 na žiadosť o informácie, ako keby jej nepriniesli nijakú významnú pridanú hodnotu. Preto treba toto tvrdenie zamietnuť.

76 Po tretie žalobkyne sa domnievajú, že Komisia prisúdila príliš veľký význam časovej postupnosti v rámci posudzovania pridanej hodnoty ich informácií. Na podporu tohto tvrdenia poukazujú na judikatúru vo veci Krupp Thyssen Stainless a Acciai speciali Terni/Komisia, už citovanú v bode 27 vyššie. Treba však konštatovať, že tento rozsudok sa týka uplatnenia oznámenia o spolupráci z roku 1996, a nie oznámenia o spolupráci z roku 2002, ktoré je uplatniteľné v tomto prípade. Navyše uvedený rozsudok sa týka uplatnenia ustanovení oddielu D oznámenia o spolupráci z roku 1996 týkajúceho sa podnikov, ktoré môžu využiť významné zníženie svojich pokút, ktoré nestanovuje rozdielne zaobchádzanie s dotknutými podnikmi v závislosti od poradia, v ktorom spolupracovali s Komisiou. *A contrario* judikatúra týkajúca sa oddielov B a C oznámenia o spolupráci z roku 1996 týkajúcich sa podnikov využívajúcich neuloženie pokuty alebo veľmi významné či významné zníženie výšky pokuty, ktorá výslovne odkazuje na kritérium časovej postupnosti, potvrdila možnosť Komisie zohľadniť chronologický prvok (rozsudky Súdu prvého stupňa BASF/Komisia, už citovaný v bode 64 vyššie, bod 550; z 27. septembra 2006, Roquette Frères/Komisia, T-322/01, Zb. s. II-3137, body 237 až 239, a Archer Daniels Midland, T-329/01, Zb. s. II-3255, body 319 až 321 a 341). Čo sa týka oznámenia o spolupráci z roku 2002, z jeho bodov 7 a 23 výslovne vyplýva, že Komisia musí v rámci posúdenia hodnoty poskytnutých informácií zohľadniť čas, keď jej dôkazy boli predložené. Judikatúra týkajúca sa tohto oznámenia navyše potvrdila význam času, keď boli informácie poskytnuté (rozsudok Súdu prvého stupňa z 18. decembra 2008, General Química a i./Komisia, T-85/06, neuverejnený v Zbierke, body 147, 148 a 152 až 154). Toto tvrdenie musí byť preto takisto zamietnuté.

77 Všeobecný súd na záver usudzuje, že Komisia sa nedopustila nesprávneho právneho posúdenia, keď žalobkyniam odmietla priznať zníženie pokuty na základe ustanovení oddielu B oznámenia o spolupráci z roku 2002.

O zjavne nesprávnom posúdení

– Tvrdenia účastníkov konania

78 Po prvé žalobkyne tvrdia, že Komisia podcenila rozsah a hodnotu ich dobrovoľnej spolupráce. Nezohľadnila totiž rozsah a presnosť poskytnutých informácií ani rozhodujúcu povahu niektorých informácií, ktoré žalobkyne predložili ako jediné a ktoré boli vo významnej miere použité v oznámení o výhradách a napadnutom rozhodnutí. Nezohľadnila ani výnimočné správanie, ktoré preukázali počas konania, keď z vlastnej vôle poukázali na organizačné zmeny v rámci skupiny a vzdali sa tak výkonu svojho práva na obhajobu, predložili dôkazy týkajúce sa úrovne kartelu a poskytli informácie získané od tretej spoločnosti. Komisia má však na základe ustanovení bodu 23 písm. b) oznámenia o spolupráci z roku 2002 povinnosť zohľadniť rozsah a kontinuitu spolupráce spoločností.

79 Po druhé žalobkyne sa domnievajú, že skutočnosť, že Komisii poskytli svoju odpoveď až 2. októbra 2003, môže byť pripísaná iba Komisii, ktorá zaslala svoju žiadosť o informácie pôvodne Nynas NV, a nie Nynas Belgium.

80 Po tretie Komisia nesprávne usúdila, že Nynas Belgium v odpovedi z 2. októbra 2003 neuviedla, že by chcela, aby jej bola znížená pokuta, hoci spresnila, že chce pomáhať Komisii v rámci jej vyšetrovania tým, že poskytne významnú pridanú hodnotu.

81 Komisia odmieta všetky tvrdenia žalobkýň.

– Posúdenie Všeobecným súdom

82 Najskôr treba zdôrazniť, že žalobkyne sa nemohli odvolávať na údajne výnimočné správanie, aby mohli využiť ustanovenia oznámenia o spolupráci z roku 2002. Čo sa týka skutočnosti, že Nynas Belgium sa z vlastnej vôle predstavila Komisii ako nástupca spoločnosti Nynas NV, treba zdôrazniť, že Komisia mohla pravdepodobne v každom prípade pripísať zodpovednosť za porušenie hospodárskemu nástupcovi spoločnosti Nynas NV. Navyše, pokiaľ ide o informácie, ktoré žalobkyne poskytli, týkajúce sa existencie tretej úrovne činnosti kartelu, treba zdôrazniť, že Komisia sa v napadnutom rozhodnutí (odôvodnenie 354) domnievala, že v tejto súvislosti nedisponovala dostatočnými dôkazmi, v dôsledku čoho nepoužila dôkazy, ktoré v tejto veci poskytli žalobkyne. Napokon žalobkyne tým, že získali informácie od spoločnosti Petroplus, nesporne Komisii pomohli v tom, že tejto spoločnosti nemusela zasielať žiadosti o informácie, avšak táto okolnosť nemôže odôvodňovať uplatnenie oznámenia o spolupráci z roku 2002.

83 Po prvé vzhľadom na zásady pripomenuté v bodoch 62 až 66 vyššie sa zdá, že Komisia sa nedopustila nesprávneho posúdenia, keď v prípade žalobkýň odmietla uplatniť oznámenie o spolupráci z roku 2002.

84 Ako totiž uznala Komisia, hoci informácie, ktoré žalobkyne z vlastnej vôle poskytli 2. októbra 2003, boli veľmi podrobné, neposilnili schopnosť Komisie preukázať porušenie, pričom Komisia v tom čase už disponovala informáciami, ktoré jej poskytla spoločnosť BP, dokumentmi zabavenými počas inšpekcií vykonaných v októbri 2002, žiadosťou o zhovievavosť spoločnosti BP, ďalšími informáciami, ktoré jej táto spoločnosť poskytla počas konania, žiadosťou o zhovievavosť spoločnosti Kuwait Petroleum z 12. septembra 2003, ako aj odpoveďami väčšiny spoločností na sériu žiadostí o informácie zaslaných 30. júna 2003.

85 Okrem toho z písomných podaní účastníkov konania vyplýva, že dôkazy, o ktorých sa žalobkyne domnievajú, že boli poskytnuté výlučne z ich strany, neboli pre Komisiu rozhodujúce na účely preukázania porušenia.

86 Z účasti Nynas na prípravných stretnutiach a koordinačných stretnutiach týkajúcich sa bitúmenu totiž vyplýva, že Komisia bola schopná preukázať skutok už na základe dôkazov a svedectiev ďalších spoločností, a to konkrétne dokumentov zabavených počas kontrol v priestoroch Heijmans Infrastructuur en Milieu BV (ďalej len „Heijmans“) a informácií poskytnutých spoločnosťou Kuwait Petroleum 16. septembra 2003 a spoločnosťou BP v roku 2002 (pozri odôvodnenia 57, 68 a 77 napadnutého rozhodnutia).

87 Pokiaľ ide o názvy spoločností a mená osôb, ktoré sa zúčastnili na karteli, zo spisu tiež vyplýva, že tieto údaje už oznámili iné spoločnosti (pozri poznámky pod čiarou 145, 201, 202, 224 a 226 napadnutého rozhodnutia) a že čo sa týka mien zamestnancov ExxonMobil a ďalších zamestnancov Shell, ktorými ešte Komisia nedisponovala, nebola schopná potvrdiť tieto informácie a v napadnutom rozhodnutí ich nepoužila. Pokiaľ ide o mená zamestnancov skupiny Esha (skupina, ktorá vyrába a uvádza bitúmen na trh v Holandsku a ktorá bola považovaná za účastníka porušenia a bola jej uložená pokuta vo výške 11,5 milióna eur), ktorí sa zúčastnili na karteli, je síce pravda, že v napadnutom rozhodnutí (poznámka pod čiarou 216) sú uvedené vyhlásenia Kuwait Petroleum z 9. októbra 2003 a odpoveď skupiny Esha z 30. decembra 2003 na žiadosť o informácie, ktoré sú neskoršie ako odpoveď žalobkýň na žiadosť o informácie, táto jediná skutočnosť sa však sama osebe nezdá dostatočná na to, aby prevládal názor, že žalobkyne poskytli dôkaz s významnou pridanou hodnotou pre Komisiu, pretože Komisia už disponovala informáciami o účasti skupiny Esha na karteli na základe skorších dokumentov od Heijmans, HGB, BP a Kuwait Petroleum (pozri odôvodnenia 57 a 68 napadnutého rozhodnutia).

88 Čo sa týka miest prípravných stretnutí dodávateľov bitúmenu, treba zdôrazniť, že žalobkyne v porovnaní s vyhláseniami BP z roku 2002 a odpoveďou Kuwait Petroleum zo 16. októbra 2003 na žiadosť o informácie uviedli iba jediné dodatočné miesto, že táto informácia nemohla byť podložená, bola spochybnená počas vypočúvaní a v dôsledku toho nebola použitá v napadnutom rozhodnutí (odôvodnenie 69 napadnutého rozhodnutia, poznámky pod čiarou 176 a 177). Takisto, hoci Komisia citovala výňatok z odpovede žalobkýň z 2. októbra 2003 na žiadosť o informácie, aby potvrdila, že stretnutia kartelu sa všeobecne konali v priestoroch Koninklijke Wegenbouw Stevin BV (ďalej len „KWS“) (odôvodnenie 59 napadnutého rozhodnutia), treba zdôrazniť, že touto informáciou už disponovala prostredníctvom dokumentov zabavených počas kontrol v priestoroch KWS, odpovede Kuwait Petroleum zo 16. septembra 2003 na žiadosť o informácie a vyhlásenia tejto spoločnosti z 1. októbra 2003 (pozri prílohu 2 oznámenia o výhradách).

89 Pokiaľ ide o účasť Ballast Nedam a Dura Vermeer na karteli, treba tiež poznamenať, že Komisia už disponovala dôkazmi umožňujúcimi preukázať túto účasť vďaka dokumentom, ktoré boli zabavené počas kontrol vykonaných v priestoroch NBM Noord-West BV, Hollandsche Beton Groep Civiel BV a KWS, a odpovedi Dura Vermeer z 12. septembra 2003 na žiadosť o informácie (pozri odôvodnenia 76 a 77 napadnutého rozhodnutia, poznámky pod čiarou 200, 220, 223, 224 a 226).

90 Napokon, čo sa týka systému sankcií voči dodávateľom bitúmenu, ktorí nedodržiavali kartelové dohody, dokumenty, ktoré poskytla Nynas (fax, ktorý zaslala Hollandsche Beton Groep, a faktúra usvedčujúca Heijmans a Ballast Nedam), tiež len potvrdzovali a spresňovali dôkazy, ktorými už Komisia disponovala. Spoločnosť BP totiž vo svojich vyhláseniach z 12. júla 2002 a zo 16. septembra 2003 už okrem iného v tejto súvislosti poskytla dôkazy, tak ako Kuwait Petroleum vo svojom vyhlásení z 12. septembra 2003 (odôvodnenia 84 a 86 napadnutého rozhodnutia). Systém sankcií sa tiež spomínal v dokumentoch zabavených počas kontrol v spoločnostiach Shell Nederland Verkoopmaatschappij BV a KWS (poznámky pod čiarou 238 a 286).

91 Z uvedených skutočností vyplýva, že žalobkyne nepreukázali, že by Komisia pri absencii informácií, ktoré jej dobrovoľne poskytli, nebola schopná preukázať podstatu porušenia, a teda prijať rozhodnutie ukladajúce pokuty.

92 Na záver treba konštatovať, že Komisia sa nedopustila nijakého nesprávneho posúdenia, keď vylúčila, že by informácie, ktoré poskytli výlučne žalobkyne, mali významnú pridanú hodnotu.

93 Po druhé žalobkyne sa domnievajú, že skutočnosť, že Komisii poskytli informácie oneskorene, môže byť pripísaná iba Komisii, ktorá zaslala svoju žiadosť o informácie pôvodne Nynas NV, a nie Nynas Belgium, ktorej bola táto žiadosť doručená až 23. júla 2003, teda tri týždne po tom, ako bola 30. júna 2003 doručená ostatným podnikom.

94 Zo spisu a najmä z písomnej korešpondencie medzi advokátom spoločnosti Nynas a Komisiou však vyplýva, že prvá žiadosť o informácie bola zaslaná spoločnosti Nynas NV, tej istej kontaktnej osobe a na tú istú adresu, akú uviedla Nynas Belgium, a že Nynas Belgium priznala, že jej bola táto žiadosť doručená v tom istom čase ako ostatným adresátom, teda 4. júla 2003. V každom prípade dátum odoslania alebo doručenia formálnej žiadosti Komisie o informácie nemá vplyv na posúdenie chronológie žiadostí o zhovievavosť, ktoré podali dotknuté podniky, pretože tieto žiadosti mohli byť podané kedykoľvek, a to najmä po neohlásených kontrolách vykonaných Komisiou a nezávisle od dátumu zaslania žiadosti o informácie.

95 Po tretie žalobkyne zdôrazňujú, že Komisia sa nesprávne domnievala, že Nynas Belgium vo svojej odpovedi z 2. októbra nevyjadrila zámer požiadať o zníženie pokuty. Podľa ustanovení bodov 24 a 25 oznámenia o spolupráci z roku 2002 „podnik, ktorý chce využiť zníženie pokuty, by mal poskytnúť Komisii dôkaz o danom karteli“, a „podnik dostane potvrdenie príjmu od Generálneho riaditeľstva pre hospodársku súťaž zaznamenávajúce dátum, kedy bol predložený príslušný dôkaz“. Oznámenie o spolupráci z roku 2002 teda nestanovuje osobitnú formálnu povinnosť na podanie žiadosti o zhovievavosť. Pojmy, ktoré Nynas použila vo svojej odpovedi z 2. októbra 2003 na žiadosť o informácie, však zreteľne nenaznačujú, že sa domáhala uplatnenia ustanovení oznámenia o spolupráci z roku 2002, keďže jej poradca len uviedol, že sa jej podarilo získať „kópie dokumentov, o ktorých dúfa, že budú užitočné na účely vyšetrovania zo strany Komisie tým, že poskytnú významnú pridanú hodnotu“. V každom prípade určenie toho, či odpoveď Nynas Belgium z 2. októbra 2003 bola už žiadosťou o zhovievavosť, nemá vplyv na výsledok sporu, keďže konečné posúdenie kvality poskytnutých dôkazov vykoná Komisia až na konci správneho konania a z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že hoci sa Komisia domnievala, že Nynas nepredložila formálnu žiadosť o zníženie pokuty na základe oznámenia o spolupráci z roku 2002, zohľadnila tento dokument na účely posúdenia možnosti zníženia pokuty uloženej spoločnosti Nynas na základe oznámenia o spolupráci z roku 2002.

96 Všeobecný súd na záver zastáva názor, že Komisia sa nedopustila zjavne nesprávneho posúdenia, keď sa domnievala, že informácie, ktoré poskytli žalobkyne, nemali nijakú významnú pridanú hodnotu, v dôsledku čoho im nemohla priznať zníženie pokuty na základe oznámenia o spolupráci z roku 2002.

O zásade rovnosti

– Tvrdenia účastníkov konania

97 Žalobkyne sa domnievajú, že Komisia porušila zásadu rovnosti, keď s nimi bez toho, aby to bolo odôvodnené, zaobchádzala rozdielne než so spoločnosťou Kuwait Petroleum. Predovšetkým sa domnievajú, že nijaký ďalší podnik nebol sankcionovaný za to, že zmenil svoje vyhlásenie vo vzťahu k ExxonMobil a že Kuwait Petroleum mohla najmä využiť 30 % zníženie svojej pokuty, hoci konala rovnako ako žalobkyne. Navyše Komisii vytýkajú, že s ich informáciami zaobchádzala odlišne než s informáciami, ktoré poskytla Kuwait Petroleum. Táto spoločnosť totiž poskytla rozhodujúce informácie až 9. októbra 2003, pričom tieto informácie podporovali len informácie získané pri neohlásených kontrolách a v každom prípade boli menej podrobné než informácie poskytnuté spoločnosťou Nynas Belgium. Komisia sa však v napadnutom rozhodnutí rozhodla, že uprednostní

vyhlásenia poskytnuté spoločnosťou Kuwait Petroleum pred vyhláseniami žalobkýň, a navyše ich opomenula citovať ako zdroj viacerých vecných dôkazov. Komisia týmto konaním porušila povinnosť riadnej správy veci verejných a povinnosť odôvodnenia svojich rozhodnutí.

98 Komisia odmieta tvrdenia žalobkýň.

– Posúdenie Všeobecným súdom

99 Najskôr treba v súlade s bodom 75 vyššie pripomenúť, že Komisia vo svojom rozhodnutí iba spomenula, že dôkazy, ktoré poskytla Nynas, jej neumožnili preukázať nové významné vlastnosti kartelu, a to najmä z dôvodu, že Nynas zmenila niektoré vyhlásenia týkajúce sa ExxonMobil, avšak Nynas za tieto zmeny nesankcionovala. Treba preto odmietnuť tvrdenia žalobkýň týkajúce sa porušenia s tým súvisiacej zásady rovnosti so spoločnosťou Kuwait Petroleum.

100 Podľa judikatúry však Komisia pri výkone svojej voľnej úvahy v súvislosti so spoluprácou podnikov nemôže ignorovať zásadu rovnosti zaobchádzania, ktorá je porušená, ak sa s porovnateľnými situáciami zaobchádza odlišným spôsobom alebo ak sa s odlišnými situáciami zaobchádza rovnako, pokiaľ nie je také zaobchádzanie objektívne odôvodnené alebo táto zásada bráni tomu, aby Komisia zaobchádzala odlišne so spoluprácou podnikov, ktorých sa týka to isté rozhodnutie (pozri rozsudok Raiffeisen Zentralbank Österreich a i./Komisia, už citovaný v bode 62 vyššie, bod 533 a tam citovanú judikatúru). Z judikatúry však vyplýva, že Komisia túto zásadu neporušuje vtedy, keď prizná alebo neprizná zníženie výšky pokuty na základe spolupráce dotknutého podniku s Komisiou počas správneho konania (rozsudky Súdu prvého stupňa zo 14. mája 1998, BPB de Eendracht/Komisia, T-311/94, Zb. s. II-1129, body 309 až 313, a Weig/Komisia, T-317/94, Zb. s. II-1235, body 287 až 289). Okrem toho z judikatúry vyplýva, že rozdielne zaobchádzanie s dotknutými podnikmi sa teda musí dať pripísať neporovnateľnej miere spolupráce, a to najmä v rozsahu, v akom pozostávala z poskytnutia rôznych informácií, poskytnutia týchto informácií v rôznych štádiách správneho konania alebo za odlišných okolností (rozsudok Súdu prvého stupňa zo 6. decembra 2005, Brouwerij Haacht/Komisia, T-48/02, Zb. s. II-5259, body 108 a 109).

101 Navyše treba spresniť, že hoci bolo možné dospieť k záveru, že na to, aby mohla byť spolupráca podnikov považovaná za porovnateľnú, nemuselo k nej dôjsť v ten istý deň, ale v tom istom štádiu konania (rozsudok Súdu prvého stupňa z 30. apríla 2009, Nintendo a Nintendo of Europe/Komisia, T-13/03, Zb. s. II-947, bod 178), táto zásada sa uplatnila na oddiel D oznámenia o spolupráci z roku 1996, ktorý na rozdiel od oznámenia o spolupráci z roku 2002 neupravoval rozdielne zaobchádzanie s dotknutými podnikmi na základe poradia, v akom spolupracovali s Komisiou (pozri bod 76 vyššie).

102 Napokon, pokiaľ podnik v rámci spolupráce iba potvrdí, a to menej presným a výslovným spôsobom, určité informácie, ktoré už v rámci spolupráce poskytol iný podnik, nemožno mieru spolupráce tohto podniku, hoci je nesporné, že do istej miery pre Komisiu bola užitočná, považovať za porovnateľnú so spoluprácou podniku, ktorý uvedené informácie poskytol ako prvý. Vyhlásenie, ktoré sa obmedzuje na to, že v určitom rozsahu potvrdí vyhlásenie, ktoré už Komisia mala k dispozícii, totiž neuľahčuje úlohu Komisie významným spôsobom. Nepostačuje teda na odôvodnenie zníženia sumy pokuty na základe spolupráce (rozsudky Súdu prvého stupňa z 25. októbra 2005, Groupe Danone/Komisia, T-38/02, Zb. s. II-4407, bod 455, a zo 17. mája 2011, Arkema France/Komisia, T-343/08, Zb. s. II-2287, bod 137).

103 V tomto prípade sa zdá, že Komisia neporušila zásadu rovnosti, keď spoločnosti Kuwait Petroleum priznala zníženie pokuty o 30 % na základe oznámenia o spolupráci z roku 2002 a takéto zníženie odmietla priznať žalobkyniam, keďže tieto podniky sa nachádzali v rôznych situáciách. Treba totiž pripomenúť, že Kuwait Petroleum podala 12. septembra 2003 žiadosť o uplatnenie oznámenia o spolupráci z roku 2002, ku ktorej bolo priložené vyhlásenie podniku, a žiadala, aby bola časť informácií oznámených 16. septembra 2003 zohľadnená na základe jej žiadosti o zhovievavosť. Dňa 18. septembra 2003 bolo zorganizované stretnutie medzi Komisiou a Kuwait Petroleum a 1.

a 9. októbra 2003 Komisia vypočula troch bývalých zamestnancov Kuwait Petroleum. Komisia sa v napadnutom rozhodnutí domnievala, že informácie, ktoré boli poskytnuté 12. a 16. septembra 2003, ako aj 1. a 9. októbra 2003, svojou úrovňou presnosti posilnili jej schopnosť preukázať existenciu porušenia, avšak musela zohľadniť skutočnosť, že žiadosť o zhovievavosť bola podaná až jedenásť mesiacov po vykonaní neohlásených kontrol a po zaslaní žiadosti o informácie, že už disponovala niektorými dôkazmi, ktoré jej poskytli iné spoločnosti a že Kuwait Petroleum sa vrátila k niektorým svojim vyhláseniam vo vzťahu k ExxonMobil. Na rozdiel od toho, čo tvrdia žalobkyne, totiž Kuwait Petroleum nečakala do 9. októbra 2003, aby poskytla rozhodujúce informácie, ale už od 12. septembra 2003 umožnila Komisii potvrdiť existujúce informácie a preukázať tak existenciu porušenia, a to najmä tým, že poskytla prvé priame dôkazy o koordinačných stretnutiach v súvislosti s bitúmenom, keďže spoločnosť BP, ktorá informovala Komisiu o existencii kartelu ako prvá, sa na týchto stretnutiach pravidelne nezúčastňovala (odôvodnenie 383 napadnutého rozhodnutia).

104 Napokon z rôznych skutočností uvedených v spise vyplýva, že situácia žalobkýň nebola porovnateľná so situáciou Kuwait Petroleum ani v súvislosti s dátumom oznámenia informácií Komisii, ani vo vzťahu k ich obsahu. Navyše samotné žalobkyne v replike priznali, že kvalita dôkazov poskytnutých spoločnosťou Kuwait Petroleum bola vyššia. Okrem toho treba konštatovať, že žalobkyne, ktorým boli v tejto súvislosti na pojednávaní položené otázky, vôbec nepodložili svoje tvrdenie, podľa ktorého Komisia vychádzala z dôkazov, ktoré jej poskytli 2. októbra 2003, aby 9. októbra 2003 vypočula bývalého zamestnanca Kuwait Petroleum. Na záver okolnosť, podľa ktorej Komisia usúdila, že dôkazy, ktoré poskytla Kuwait Petroleum, mali významnú pridanú hodnotu, nemá vplyv na posúdenie hodnoty dôkazov, ktoré táto spoločnosť poskytla skôr, Komisiou, a preto nemá vplyv ani na posúdenie hodnoty informácií, ktoré poskytli žalobkyne.

105 Situácie spoločnosti Kuwait Petroleum a žalobkýň nie sú porovnateľné, keďže žalobkyne poskytli Komisii informácie až oneskorene a tieto informácie nemali rovnakú kvalitatívnu úroveň, a preto Komisia neporušila zásadu rovnosti, keď žalobkyniam priznať odmietla zníženie pokuty na základe oznámenia o spolupráci z roku 2002.

106 Žalobkyne v rámci tohto žalobného dôvodu uvádzajú výhrady týkajúce sa porušenia zásady riadnej správy veci verejných a povinnosti odôvodnenia, pričom len zdôrazňujú, že Komisii prislúcha prisúdiť zdroj svojich záverov a spravodlivé uznanie rovnocenným dôkazom.

107 Podľa článku 44 ods. 1 rokovacieho poriadku musí žaloba uvádzať zhrnutie dôvodov, na ktorých je založená, a tieto údaje musia byť dostatočne jasné a presné na to, aby umožnili žalovanému pripraviť si obhajobu a Všeobecnému súdu rozhodnúť o žalobe, a to prípadne aj bez ďalších podporných informácií. Žaloba musí preto zreteľne formulovať, v čom spočíva žalobný dôvod, na ktorom sa zakladá, takže len abstraktná formulácia nespĺňa požiadavky rokovacieho poriadku. Rovnaké požiadavky musia byť splnené, pokiaľ je na podporu žalobného dôvodu uvedená výhrada (rozsudky Súdu prvého stupňa z 12. januára 1995, Viho/Komisia, T-102/92, Zb. s. II-17, bod 68, a zo 14. mája 1998, Mo och Domsjö/Komisia, T-352/94, Zb. s. II-1989, bod 333).

108 V tomto prípade je formulácia výhrady týkajúcej sa porušenia zásady riadnej správy veci verejných Komisiou príliš nepresná na to, aby z nej Všeobecný súd mohol identifikovať samotný predmet. Žalobkyne totiž nespresnili konkrétne body napadnutého rozhodnutia, v ktorých sa Komisia rozhodla svojvoľne uprednostniť vyhlásenia poskytnuté spoločnosťou Kuwait Petroleum pred vyhláseniami žalobkýň a v ktorých navyše opomenula citovať tieto vyhlásenia ako zdroj. Táto výhrada teda musí byť zamietnutá ako neprípustná.

109 Pokiaľ ide o výhradu založenú na nedostatku odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, táto výhrada bola takisto naformulovaná veľmi neurčito. Aj v prípade, že by táto výhrada bola prípustná, povinnosť odôvodnenia musí podľa judikatúry jednak umožniť dotknutému subjektu oboznámiť sa s dôvodmi prijatého opatrenia, aby mohol prípadne brániť svoje práva a preskúmať, či je rozhodnutie dôvodné, a jednak umožniť súdu Únie, aby vykonal kontrolu zákonnosti. Požiadavka odôvodnenia musí byť

hodnotená vzhľadom na okolnosti daného prípadu, najmä na obsah aktu, charakter uvádzaných dôvodov a kontext, v akom bol akt prijatý (rozsudok Krupp Thyssen Stainless a Acciai speciali Terni/Komisia, už citovaný v bode 27 vyššie, bod 129).

110 V prejednávanej veci sa zdá, že Komisia dostatočne jasne a presne uviedla dôvody, pre ktoré sa rozhodla priznať spoločnosti Kuwait Petroleum zníženie pokuty a žalobkyniam nie. Z odôvodnení 382 až 385 a 389 až 393 napadnutého rozhodnutia vyplýva, že Komisia dospela k záveru, že informácie, ktoré jej Kuwait Petroleum poskytla 12. a 16. septembra 2003, ako aj 1. a 9. októbra 2003, vzhľadom na ich úroveň presnosti posilnili jej schopnosť preukázať existenciu porušenia, zatiaľ čo informácie, ktoré poskytla Nynas 2. októbra 2003, hoci boli veľmi podrobné a poskytnuté z vlastného podnetu, neposilnili schopnosť Komisie preukázať porušenie, keďže Komisia už v tom čase disponovala potrebnými informáciami na účely preukázania základných zložiek porušenia. Komisia predovšetkým spresnila ďalšie zdroje, ktorými už disponovala a o ktorých sa domnievala, že jej umožnili preukázať základné zložky porušenia.

111 Táto výhrada musí byť teda zamietnutá ako nedôvodná. Vzhľadom na uvedené skutočnosti treba teda zamietnuť všetky žalobné dôvody založené na odmietnutí priznania zníženia pokuty na základe ustanovení oddielu B oznámenia o spolupráci z roku 2002.

O odmietnutí priznania zníženia pokuty na základe usmernení

Tvrdenia účastníkov konania

112 Žalobkyne sa subsidiárne domnievajú, že Komisia mala prihliadnuť na ich účinnú spoluprácu nad rámec ustanovení oznámenia o spolupráci z roku 2002 v súlade s bodom 3 usmernení.

113 Komisia odmieta tvrdenia žalobkýň.

Posúdenie Všeobecným súdom

114 Podľa ustanovení bodu 3 šiestej zarážky usmernení môže Komisia znížiť základnú sumu pokuty z dôvodu „efektívn[ej] spoluprác[e] podniku v procese, mimo rámca oznámenia [o spolupráci z roku] 1996 o neuvaľovaní [neuložení – *neoficiálny preklad*] alebo znížení pokút v prípade kartelov“. Súd Únie tak spresnil, že Komisia mohla podniku spolupracujúcemu počas konania o porušení pravidiel hospodárskej súťaže priznať zníženie pokuty na základe ustanovení usmernení iba v prípade, že nebolo uplatniteľné oznámenie o spolupráci z roku 1996 (pozri v tomto zmysle rozsudky Dansk Rørindustri a i./Komisia, už citovaný v bode 32 vyššie, body 380 až 382, a BASF/Komisia, už citovaný v bode 64 vyššie, body 585 a 586).

115 Analogicky k oznámeniu o spolupráci z roku 1996 sa však oznámenie o spolupráci z roku 2002, ktoré ho pod určitými podmienkami nahradilo od 14. februára 2002, uplatňuje na tajné kartely medzi podnikmi zamerané na stanovovanie cien, výrobných alebo predajných kvót a na rozdelenie trhov vrátane prispôsobenia ponuky alebo obmedzenia dovozu alebo vývozu, a teda nevzťahuje sa na vertikálne kartely alebo kartely patriace do pôsobnosti článku 82 ES.

116 V tomto prípade, keďže predmetné porušenie patrí do pôsobnosti oznámenia o spolupráci z roku 2002, ustanovenia bodu 3 šiestej zarážky usmernení v prípade žalobkýň neboli uplatniteľné. Tento žalobný dôvod založený na porušení ustanovení, ktoré v tomto prípade nie sú uplatniteľné, musí byť zamietnutý ako neúčinný.

117 Z uvedených skutočností vyplýva, že návrhy uvedené v žalobe smerujúce k zrušeniu článku 2 napadnutého rozhodnutia treba zamietnuť.

3. *O návrhoch smerujúcich k zníženiu pokuty*

118 Čo sa týka návrhov smerujúcich k zmene napadnutého rozhodnutia, keďže v tejto veci nebola uvedená nijaká skutočnosť odôvodňujúca zníženie pokuty, tomuto návrhu nie je potrebné vyhovieť. Z uvedeného vyplýva, že žaloba musí byť zamietnutá v celom rozsahu.

O trovách

119 Podľa článku 87 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže žalobkyne vo veci nemali úspech, je opodstatnené zaviazať ich na náhradu trov konania v súlade s návrhmi Komisie.

Z týchto dôvodov

VŠEOBECNÝ SÚD (šiesta komora)

rozhodol a vyhlásil:

1. Žaloba sa zamieta.

2. Nynäs Petroleum AB a Nynas Belgium AB sú povinné nahradiť trovy konania.

Jaeger Wahl Soldevila Fragoso

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 27. septembra 2012.

Podpisy

Obsah

Skutkové okolnosti 1

Konanie a návrhy účastníkov konania 3

Právny stav 4

1. O návrhoch smerujúcich k zrušeniu článku 1 napadnutého rozhodnutia 4

O nesprávnom právnom posúdení 4

Tvrdenia účastníkov konania 4

Posúdenie Všeobecným súdom 5

O zjavne nesprávnom posúdení, ku ktorému došlo v tejto veci pri pripísaní zodpovednosti spoločnosti Nynäs AB 7

Tvrdenia účastníkov konania 7

Posúdenie Všeobecným súdom 8

– O samostatnosti obchodnej politiky spoločnosti Nynas NV 8

– O správaní materskej spoločnosti na relevantnom trhu a jej úlohe v rámci porušenia 9

– O zohľadnení príliš formálnych dôkazov 9

2. O návrhoch smerujúcich k zrušeniu článku 2 napadnutého rozhodnutia 10

O odmietnutí priznať zníženie pokuty na základe ustanovení oddielu B oznámenia o spolupráci z roku 2002 10

O nesprávnom právnom posúdení 12

– Tvrdenia účastníkov konania 12

– Posúdenie Všeobecným súdom 12

O zjavne nesprávnom posúdení 14

– Tvrdenia účastníkov konania 14

– Posúdenie Všeobecným súdom 14

O zásade rovnosti 16

– Tvrdenia účastníkov konania 16

– Posúdenie Všeobecným súdom 17

O odmietnutí priznania zníženia pokuty na základe usmernení 19

Tvrdenia účastníkov konania 19

Posúdenie Všeobecným súdom 19

3. O návrhoch smerujúcich k zníženiu pokuty 20

O trovách 20